

בש"פ 9433/16 - אברהים אלאטרש נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

בש"פ 9433/16

לפני: כבוד השופט ע' פוגלמן

העורר: אברהים אלאטרש

נ ג ד

המשיבה: מדינת ישראל

ערר על החלטת בית המשפט המחוזי בבאר שבע (כב' השופט נ' אבו טהה) במ"ת 58667-09-16 מיום 29.11.2016

תאריך הישיבה: ט"ו בכסלו התשע"ז (15.12.2016)

בשם העורר: עו"ד אחמד ס. ותד

בשם המשיבה: עו"ד רוני זלושינסקי

החלטה

נגד העורר לפניי ונגד נאשם נוסף (להלן ביחד: הנאשמים) הוגש כתב אישום בגין קשירת קשר לגידול כמות גדולה של סם מסוג "קנבוס". נטען כי הנאשמים בנו מתחם באזור מרוחק שבו שתלו כ-600 שתילי "קנבוס", שמשקלם הכולל הוא כ-660 ק"ג.

1. עם הגשת כתב האישום ביקשה המשיבה להאריך את מעצר העורר עד לתום ההליכים נגדו. ביום 28.9.2016 הורה בית המשפט המחוזי בבאר שבע (כב' השופט נ' אבו טהה) על קבלת תסקיר מעצר בעניין העורר,

זאת בהינתן הסכמת בא כוח העורר לקיומן של ראיות לכאורה בתיק. בתסקיר עמד שירות המבחן על כך שהעורר נעדר עבר פלילי. שירות המבחן התרשם כי העורר הוא בעל "נטייה להיגררות ומתקשה לבטא את עצמו באופן אסרטיבי מול אחרים, אותם תופס כחזקים ממנו". בבוא שירות המבחן להעריך את המסוכנות הנשקפת מהעורר נשקלו גילו הצעיר וקשייו להתמודד עם המסגרות בחייו עד כה. עוד הובאו בחשבון עברו הנקי של העורר ומנגד קשייו להתמיד בעבודתו בעסק המשפחתי. בנתון לכל אלה ציין שירות המבחן כי "קיימת רמת סיכון להתנהגות עוברת חוק"; וכי בנתון לכך שהעורר אינו מקבל טיפול מתאים ונוכח המשך מעצרו, "קיים סיכון לרכישתם [...] של דפוסי התנהלות עבריינים". שירות המבחן התרשם כי המפקחים בחלופה המעצר שהוצעה על ידי העורר - מעצר בית מלא בבית מגוריו עובר למעצר, בפיקוח בני משפחתו - יכולים להציב לעורר גבולות חיצוניים. בסוף התסקיר ציין שירות המבחן כי התלבט אם להמליץ על שחרור לחלופה. כך, הן משום שמדובר בחלופה הממוקמת באזור מגוריו של העורר טרם מעצרו, "אשר יכולה לזמן לפתחו קשרים שוליים"; הן משום שקיימת בעייתיות במבנה שבו מוצע שהוא ילון, אשר אינו כולל שירותים (ולפיכך יאלץ העורר לצאת מהמבנה לעיתים תכופות). לבסוף בא השירות בהמלצה על שחרור לחלופה נוכח העובדה שאין לחובת העורר עבר פלילי ובנתון לכך שנמצא כי החלופה המוצעת תוכל לספק מענה מתאים לצרכיו. השירות הוסיף והמליץ על הפקדת ערבויות כספיות גבוהות וקביעת מסגרת טיפולית.

2. ביום 29.11.2016 הורה בית המשפט המחוזי בבאר שבע (כב' השופט נ' אבו טהה) על מעצרו של העורר עד לתום ההליכים המשפטיים נגדו. בית המשפט עמד על הכלל שלפיו רק במקרים חריגים יורה בית המשפט על שחרורו ממעצר של נאשם בעבירות סמים. כך, נוכח החשש כי נאשם בעבירות אלו יחזור לבצע עבירות סמים גם בשהותו בחלופת מעצר בעבור "בצע כסף". במקרה זה לא מצא בית המשפט לחרוג מן הכלל האמור בשים לב לנסיבות ביצוע העבירה אשר תועדו בסרט שבו מופיע מקום גידול הסם. נקבע כי "גידול בשטח נרחב כעולה מהסרטון של כמות כה גדולה יחסית, דורשת [כך במקור - ע' פ'] מאמצים ומשאבים לא פשוטים ככל ועיקר לאורך תקופה ממושכת, שכן בענייננו, מרבית השתילים היו גדולים ומוכנים לקטיפה". לכך הוסיף בית המשפט כי בעת מעצרו ניסה העורר להימלט; וכי בחיפוש שנעשה בתיקים שנתפסו אצל הנאשמים נמצאו אמצעים לראיית לילה, פנסים, אולר, מטענים ומכשירים ניידים. עוד צוין כי העורר ניסה להרחיק את עצמו מהאירוע כשטען תחילה כי הוא "מטייל תמים בשטח" ומסר שאין לו כל היכרות עם הנאשם השני בפרשה. על יסוד כל אלה קבע בית המשפט כי לעורר "נגישות לערוצי אספקת הסם כך שחלקו ומידת מעורבותו אינה פחותה מאחריותו של [הנאשם השני - ע' פ'] שנעצר עד תום ההליכים, ועל כן עניינו של [העורר] אינו נמנה על המעגל השני בשרשרת הפצת הסם. נהפוכו. מעורבותו של [העורר] הינה עיקרית ודומיננטית". בית המשפט היה ער לעברו הנקי של העורר; ולהמלצה החיובית של שירות המבחן. עם זאת, צוין כי אלה אינם יכולים לעמוד לבדם, וכי שירות המבחן עמד על כך "שקיימת רמת מסוכנות להישנות התנהגות עוברת חוק" מצד העורר. לפיכך נקבע כאמור כי עניינו של העורר אינו נופל בגדרי המקרים החריגים שבהם יורה בית המשפט על שחרורו ממעצר של נאשם בעבירות סמים.

3. מכאן הערר שלפניי. לטענת העורר יש להורות על שחרורו לחלופה המוצעת, כעולה מהמלצת שירות המבחן. נטען כי מדובר באדם צעיר שטרם מלאו לו 21 שנים, בעל עבר נקי המנסה להשתלב בעבודה סדירה. הודגש כי שירות המבחן עמד על הצורך במתן מענה טיפולי הולם לעורר ובהוצאתו ממעצר. עוד נטען כי העורר נמצא ב"מעגל השני" של ביצוע העבירה, ולפיכך יש מקום להבחין בינו לבין הנאשם השני בתיק.

4. בדיון לפניי סמכה המדינה ידיה על החלטת בית המשפט המחוזי. לדבריה, בעניינו של העורר קיימות עילות למעצרו הנובעות מטיב העבירות שבהן הואשם ומניסיונו להימלט בעת מעצרו - עניין המעלה חשד לשיבוש. הוטעם כי העבירות המיוחסות לעורר בוצעו בתחכום רב, באזור מבודד שלא ניתן להגיע אליו; כי העורר לא עובד בעבודה קבועה;

וכי אף שירות המבחן הצביע על הבעייתיות הקיימת בחלופת המעצר המוצעת ועל המסוכנות הנשקפת ממנו.

5. לאחר שעיינתי בערר והאזנתי לטענות הצדדים בדיון לפני מצאתי שדינו להידחות. כידוע, העבירות שבהן מואשם העורר מקימות עילת מעצר סטטוטורית (סעיף 21(א)(1)(ג)(3) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996). הגיונה של זו - בדומה לדברי בית המשפט המחוזי - בחשש שהנאשם יבצע עבירות סמים נוספות גם בהיותו בחלופת מעצר לשם "בצע כסף" או בעבור טובות הנאה אחרות (בש"פ 9481/16 אבו טאהא נ' מדינת ישראל, פסקה 6 (12.12.2016) (להלן: עניין אבו טאהא)). בעניין אבו טאהא ציינתי אך לאחרונה כי "ביסוד התפיסה האמורה עומד הצורך בגדיעת שרשרת שיווק הסם והפצתו, שכן כידוע שרשרת זו מורכבת לא אחת ממספר חוליות אשר מופעלות על ידי אנשים שונים שלכל אחת מהן תרומה כלשהי להפצת הסמים" (שם). עם זאת, לכלל האמור נקבעו חריגים שבגדרם אפשר שבית המשפט ישחרר נאשם בעבירות סמים לחלופת מעצר, וזאת מקום שבו יש בחלופה כדי לאיין את המסוכנות הנשקפת ממנו - למשל כאשר אין לחובת הנאשם עבר פלילי ואין הוא "נטוע" בעולם הסמים (בש"פ 8585/15 בן לולו נ' מדינת ישראל, פסקה 5 (23.12.2015) (להלן: עניין בן לולו)).
6. במקרה זה, איני סבור כי עניינו של העורר לפני בא בגדר המקרים האמורים, שכן אין לדעתי בכוחה של חלופה כדי לאיין את המסוכנות הנשקפת ממנו. ער אני להמלצת שירות המבחן לשחרר את העורר לחלופה שהוצעה על ידו, אולם, כידוע, בית משפט זה אינו מחויב להמלצתו של שירות המבחן, ואין התסקיר כובל את שיקול דעתו (בש"פ 1134/12 מדינת ישראל נ' בר ציון, פסקה 12 (9.2.2012)). כעולה מהנתונים שלפניי, העורר והנאשם הנוסף (שמעצרו הוארך בהסכמה עד לתום ההליכים נגדו) גידלו את שתילי הסם במקום רחוק ומוסתר, ובמרחק ניכר ממקום מגוריהם, שם הם בנו מתחם לגידול השתילים הכולל גדרות, מיכלי מים, משאבות וצינורות השקיה. בנסיבות אלו, ובפרט בשים לב לכמות השתילים (כ-600 במספר, שמהם ניתן להפיק כ-660 ק"ג סם), שותף אני למסקנת בית המשפט המחוזי שלפיה גידול של סמים בהיקפים ניכרים שכאלה דורש "מאמצים ומשאבים לא פשוטים כלל ועיקר לאורך תקופה ממושכת". נתונים אלה - ובפרט משקלם המצטבר יחדיו - מעידים כי לא מדובר בפעילות אקראית או חד פעמית, אלא במיזם מתוכנן ומתוכנן היטב, שפעל משך תקופה ארוכה. כעולה מהחלטת בית המשפט המחוזי, בעת מעצרו של העורר ושל הנאשם הנוסף, היו השתילים "גדולים ומוכנים לקטיפה" - נתון שיש בו כדי להצביע על התקופה הארוכה שבמסגרתה פעל "מיזם הסמים"; ועל מידת התחכום הדרושה כדי להסוות את הפעילות האמורה מהרשויות משך תקופה זו. כל אלה מעידים לדעתי כי עניינו של העורר לפני אינו נופל בגדר החריגים שבהם יטה בית המשפט לשחרר נאשם בעבירות סמים.
7. לכך יש להוסיף כי בעת מעצרו ניסה העורר להימלט מהמשטרה וצעק לעבר הנאשם השני שיברח. הגם שהעורר לא הואשם בגין מעשים אלה בכתב האישום בשיבוש מהלכי משפט, יש לכך חשיבות בהיבט של בחינת המסוכנות הנשקפת מהעורר. עוד יש להזכיר כי בכליו של העורר נמצאו אולר, פנסים ואמצעים לראיית לילה; וכי לכתחילה הוא ניסה להרחיק עצמו מהמיוחס לו וטען כי הוא אינו מכיר את הנאשם השני בפרשה. לא למותר לציין כי, חרף המלצתו החיובית, שירות המבחן ציין כי נשקפת מהעורר "רמת סיכון להתנהגות עוברת חוק"; וכי הוא בעל מאפיינים "נגררים" ובעל קשיים להתמודד עם "מסגרות חיו השונות". אכן, העורר הוא אדם צעיר ללא עבר פלילי, אך נתון זה אינו יכול לעמוד לבדו, ויש לראותו על רקע מכלול הנסיבות שעליהן עמדתי לעיל. עוד ראיתי להעיר כי לא ניתן להקיש לדעתי מהפסיקה שאליה הפנה בא כוחו של העורר לעניין שלפנינו. זאת שכן באותם מקרים דובר בנאשמים שלגביהם נטען כי הם החזיקו סמים בהיקפים פחותים באופן ניכר (השוו בש"פ 4146/154 וקנין נ' מדינת ישראל (22.6.2015)); ושירות המבחן העריך כי רמת המסוכנות הנשקפת מהם היא נמוכה עד בינונית (השוו עניין בן לולו). לפיכך, איני סבור כי יש להבחין במקרה דנן בין עניינו של העורר לבין עניינו של הנאשם הנוסף בפרשה, שמעצרו הוארך

כאמור בהסכמה עד לתום ההליכים נגדו. בנתון לכל אלה, לא מצאתי מקום לסטות מהחלטת בית המשפט המחוזי.

הערר נדחה אפוא. העורר יותר במעצר עד לתום ההליכים המשפטיים נגדו.

ניתנה היום, י"ח בכסלו התשע"ז (18.12.2016).

ש ו פ ט
